

NAPLNENIE PRINCÍPU PŘÁVNEJ ISTOTY V SPOROVOM KONANÍ FULFILLMENT OF THE PRINCIPLE OF LEGAL CERTAINTY IN LITIGATION

Juraj Štorcel¹

<https://doi.org/10.24040/pros.07.05.2021.ssp.250-259>

Abstrakt

Predkladaný príspevok sa zaoberá princípom právnej istoty tak ako ho definuje zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších právnych predpisov, a to s poukazom na formy aplikácie tohto princípu prostredníctvom ustanovení právneho predpisu a následného naplnenia princípu právnej istoty v sporovom konaní.

Kľúčové slová: *Sporový proces, CSP, princípy, princíp právnej istoty*

Abstract

The presented contribution deals with the principle of legal certainty as defined by Act. no. 160/2015 Coll. The Civil Procedure Code as amended, with reference to the forms of application of this principle through the provisions of the legal regulation and subsequent fulfilment of the principle of legal certainty in dispute proceedings.

Key words: *Dispute proceeding, CSP, principles, principle of legal certainty*

Úvod

Možno konštatovať, že zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „CSP“) je postavený na základných ideách, tzv. princípoch, ktoré CSP definuje v úvodných článkoch. Právne princípy tak ako sú uvedené v CSP možno chápať ako nosné ideí právneho poriadku (CSP), ktoré majú dôležitú funkciu – sú akousi kostrou a nosnými piliermi, základnými postulátmi a najvyššími hodnotami, na ktorý právny poriadok, resp. právny predpis stojí.² Tieto princípy tak stanovujú to, ako sa má

¹ JUDr. Mgr. Juraj Štorcel, IV. ročník, externá forma, doktorandské štúdium, storcel.advokat@gmail.com, Katedra občianskeho práva, Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave a advokát so sídlom v Bratislave.

² ŠEVCOVÁ, K. *Princíp ústnosti v civilnom konaní ako element spravodlivého konania a jeho autenticita*. Banská Bystrica : Belianum, 2019, s. 19.

CSP ako procesný predpis aplikovať v praxi a ako sa má samotné sporové konanie chápať. CSP tak predpokladá viacero princípov, na ktorých CSP stojí – príkladmo možno uviesť napr. princíp ústnosti³, princíp kontradiktórnosti konania, princíp hospodárnosti a efektívnosti konania a iné.

Súčasne je potrebné uviesť, že ukotvenie právnych princípov v CSP nie je ničím výnimočným, naopak, má svoju tradíciu aj v iných krajinách ako je Slovenská republika. Tu si dovoľujeme uviesť, že napr. v nemeckej procesualistike sa medzi princípy civilného konania uvádza okrem základných princípov aj právo na zákonný výsluch, právo na poskytnutie účinnej právnej ochrany alebo zákaz svojvôle. V španielsky hovoriacich krajinách právni teoretici zaraďujú medzi princípy aj princíp dobrej viery a lojality, princíp socializácie procesu alebo transparentnosti. Aj napriek tomu, že každý právny systém (s prihliadnutím na procesné právo) obsahuje / vymenúva iný počet základných princípov, v konečnom dôsledku je to zrejme predovšetkým samotný súd, a to aj na základe procesnej aktivity strán sporu, ktorý uplatňuje základné princípy sporového procesu v práve.⁴

Predmetom tohto príspevku však bude princíp právnej istoty, ktorý je spätý s predvídateľnosťou. Čo však možno chápať pod pojmom právna istota? Máme za to, že tento pojem nie je možné vyčerpávajúco a konečne definovať a vymedziť. Aj napriek tomu, že nemožno právnu istotu s konečnou platnosťou definovať, o význame právnej istoty ako charakteristického rysu určitého právneho systému nie je možné pochybovať. Pokiaľ by sme však chceli vyčerpávajúco definovať samostatný pojem „*právna istota*“, dospeli by sme k viac než jednej záväznej formulácii a definícii. Na tento termín je okrem iného možné nahliadať aj ako na určitý súbor konkrétnych „podzásad“ - napr. ochrana legitímnych očakávaní, ochrana nadobudnutých práv alebo zákaz retroaktivity. Alternatívne je možné princíp právnej istoty všeobecne uchopiť ako požiadavku jednoznačnosti práva a zároveň ako vieru jednotlivca v to, že sa môže domôcť svojich práv v prípade ich narušenia (vymáhateľnosť práva). Ak by sa už zvolila akákoľvek definícia, je nepochybné, že primárnym cieľom princípu právnej istoty je neustále posilňovanie postavenia a ochrany

³ Tu pozri napr. ŠEVCOVÁ, K. – ONDROVÁ, J. *Verejnost' a ústnost' súdnych konaní ako ochrana pred utajeným výkonom súdnej moci*. Brno : MSD Brno, 2019, 84 s. alebo ŠEVCOVÁ, K. Civil process in the context of orality = Civilné konanie v kontexte princípu ústnosti. In *Visegrad journal on human rights*, Vol. 2., č. 5, 2019, s. 7-12.

⁴ ŠEVCOVÁ, K. Efektívny priebeh civilného konania v nadväznosti na princíp ústnosti. In: *Banskobystrické zámocké dni práva : zborník z 5. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie, Vígl'as, 14. - 15. november 2019, Sekcia súkromného práva "Princípy súkromného práva ako stabilizačný faktor pri tvorbe a interpretácii právnych predpisov"*, Banská Bystrica : Belianum, 2020, s. 210.

jednotlivca. Predmetné poslanie je pritom naplňované predovšetkým prostredníctvom právnych inštitútov, ktoré slúžia k vymáhaniu práv jednotlivcov, poprípade k zlepšeniu ich orientácie v právnom systéme tak, aby títo boli schopní svoje práva lepšie využívať, dokázali predvídať vývoj právnej situácie a konzekventne a účinnejšie bránili svoje práva.⁵ Uvedené potvrdzuje aj profesor Števček, ktorý poukazuje na to, že pojem právna istota je vyčerpávajúco nedefinovateľný.⁶

Ako je však možné princíp právnej istoty naplniť v sporovom konaní, ktoré je upravené CSP? Na túto otázku nám dávajú odpovede viaceré ustanovenia CSP (ako aj ďalšie princípy sporového procesu⁷), ako aj ustálená judikatúra súdov a vyšších súdnych autorít. Predmetom tohto článku bude analýza inštitútu predbežného právneho posúdenia vecí ako spôsobu, ktorým sa princíp právnej istoty v sporovom konaní naplňuje.

1. Naplnenie princípu právnej istoty v sporovom konaní

Materiálny právny štát je okrem iného postavený na dôvere občanov v právo a právny poriadok. Podmienkou takejto dôvery je aj dostatočná miera právnej istoty občanov. Jedným zo základných princípov právneho štátu je princíp právnej istoty, ktorým sa okrem iného vyžaduje, aby v prípade, keď súdy rozhodnú vo veci s konečnou platnosťou, ich rozhodnutie nebolo viac spochybňované v zmysle predvídateľnosti práva. Súdny majú v rovnakých podmienkach aplikovať právnu normu rovnakým spôsobom. Diametrálne odlišné právne posúdenie vecí súdom v skutkovo totožných veciach za jednotnej právnej úpravy je v podmienkach materiálneho právneho štátu neakceptovateľné. Princíp právnej istoty musí byť plne realizovaný v praxi súdov, najmä prostredníctvom ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít.⁸ Možno zovšeobecniť, že aplikácia princípu právnej istoty je súčasťou dodržania práva na spravodlivý súdny proces, a preto v prípade, ak všeobecné súdy

⁵ ŘÍČKA, R. Právní jistota jednotlivce pod vlivem vybraných prvků evropského práva - obecné právní zásady, (ne)přímý účinek, odpovědnost členského státu za škodu způsobenou jednotlivci porušením unijního práva. In *Days of Law*, Brno : Masarykova univerzita, 2010, s. 2662 a nasl.

⁶ ŠTEVČEK, M. Princípy a východiská nových kódexov civilného procesu o dogmách, paradigmách a trochu o právnej filozofii. In *Bulletin slovenskej advokácie*. Roč. 20, č. 12, 2014, s. 20.

⁷ Tu napr. pozri ŠEVCOVÁ, K. Integrácia noriem civilného procesu, medzery v právnej úprave a uplatnenie analógie – čl. 4 CSP. In: *Právne rozpravy on-screen : zborník z online vedeckej konferencie konanej dňa 29.05.2020 na Právnickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici*. Banská Bystrica : Belianum, 2020, s. 83-84.

⁸ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 11.10.2018, sp. zn.: II. ÚS 332/2018.

princíp právnej istoty neaplikujú, zasahujú tým do práva na spravodlivý súdny proces dotknutej strany sporu.

Obsah základného práva na spravodlivý súdny proces je však pomerne zložito štruktúrovaný a patrí do neho viaceré samostatných subjektívnych práv a princípov, ktoré sú buď konkrétne ako verejnosť konania, konanie bez zbytočných prietáhov, právo na nezávislý a nestranný súd alebo v zásade abstraktné ako riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, predvídateľnosť rozhodnutia, zákaz svojvoľného postupu súdu a ďalšie. Súčasťou práva na spravodlivý proces je aj rovnosť pred súdom, ako aj princíp právnej istoty.⁹ Základnou úlohou súdu je svojim rozhodovaním poskytovať ochranu ohrozeným alebo porušeným právam a právom chráneným záujmom, pričom táto ochrana musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Uvedenej úlohe súdu zodpovedá legitímne očakávanie sporových strán, že ich spor bude rozhodnutý spravodlivo, a teda že konajúci súd svojim rozhodnutím neodoprie strane sporu poskytnúť ochranu jej označených ohrozených alebo porušených práv výlučne z formálnych dôvodov.¹⁰

Pre oblasť civilného procesu bude dominantným významom „istoty“ spojenej s právnymi konotáciami civilného procesu požiadavka, aby strana spolu „už pri vstupe do pojednávacej miestnosti“ s určitou mierou pravdepodobnosti vedela, ako sa jej právny prípad za daných skutkových a právnych okolností posúdi. Požiadavka predvídateľnosti procesu súdneho rozhodovania tak nadobúda pri pojme právnej istoty významnú dominanciu – inak povedané, pre oblasť civilno-procesných vzťahov sa princíp materiálneho právneho štátu projektuje vo viacerých sférach (napr. zákonný sudca, legalita a pod.), ale jadro právnej istoty je spojené s predvídateľnosťou práva a s výsledkom procesu súdneho rozhodovania. Teda požiadavka na posúdenie rovnakých / obdobných právnych prípadov rovnako, ale aj prípadne „nerovnako“ sa musí spájať s predvídateľnosťou tohto postupu. Ak teda súd posúdi konkrétnu právnu situáciu, odvolávajúc sa na pravidlo analogickej aplikácie už posúdených prípadov, no aj prípad, kedy právnu situáciu posúdi inak, musí (i) svoj myšlienkový postup „odokryť“ stranám sporu, napr. pri predbežnom prejednaní sporu s obligatónym ozrejením svojho právneho názoru a (ii) svoj myšlienkový postup v oboch prípadoch náležite odôvodniť.¹¹

Možno konštatovať, že prekvapivé rozhodnutia sú bez sporu jednou zo závažných foriem porušenia práva na spravodlivý súdny proces, avšak samotná prekvapivosť

⁹ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 06.10.2020, sp. zn.: I. ÚS 115/2020.

¹⁰ Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.09.2017, sp. zn.: 3Obo/8/2017.

¹¹ ŠTEVČEK, M. - FICOVÁ, S. - BARICOVÁ, J. – MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J. - TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 27-28.

rozhodnutia nie vždy musí znamenať, že v priebehu súdneho konania došlo k porušeniu tohto práva. Rozhodnutie je možné považovať za prekvapivé len vtedy, kedy dôjde k porušeniu procesnoprávných predpisov, ktoré slúžia k zaisteniu predvídateľnosti rozhodnutí. Predvídateľnosť rozhodnutí predstavuje druh právnej istoty v rámci súdneho rozhodovania. Táto právna istota pramení z platného právneho poriadku. Mimo tento prameň je pre predvídateľnosť rozhodnutí významná judikatúra, kedy je celkom logicky možné predvídať totožnosť, resp. obdobnosť rozhodnutí, ak bolo predtým v obdobnej veci určitým spôsobom rozhodnuté.¹²

Ako je možné prostredníctvom CSP naplniť princíp právnej istoty, ktorý sa chápe ako predvídateľnosť práva? CSP dáva na uvedenú otázku celkom jasnú odpoveď, a to prostredníctvom:

- druhej a tretej vety ust. § 171 ods. 1 CSP: *„zároveň určí (pozn. súd), ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedenie svojej predbežnej právne posúdenie vecí“*,
- ust. § 181 ods. 2 CSP: *„po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svojej predbežnej právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu.“*

Ako tak vyplýva z ust. § 171 ods. 1 CSP a ust. § 181 ods. 1 CSP, v prípade, ak všeobecný súd postupuje striktne podľa CSP, strany sporu vedia už na prvom pojednávaní (resp. počas predbežného prejednania sporu) ako sa ich spor môže skončiť, a tým sa napĺňa právna istota, spojená s predvídateľnosťou práva. Po aplikácii uvedených ustanovení CSP tak strany sporu vedia, čo môžu očakávať, resp. sa môžu rozhodnúť zmeniť svoju procesnú taktiku. V porovnaní so zákonom č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v platnom a účinnom znení (ďalej len „OSP“) je možno vo vzťahu k CSP vidieť určitý posun, ktorý smeruje k posilneniu právnej istoty a práva na spravodlivý súdny proces. OSP v tretej vete ust. § 100 ods. 1 uvádzal: *„počas konania môže súd účastníkom uviesť, ako sa na základe doteraz tvrdených a preukazovaných skutočností javí právne posúdenie veci.“* OSP však požíva sloveso „môže“, a teda OSP nestanovoval striktnú povinnosť všeobecného súdu uviesť

¹² KŘIVÁČKOVÁ, J. Prekvapivá rozhodnutí jako forma porušení práva na spravedlivý proces. In: *Olomoucké debaty mladých právníků – Sborník příspěvků*, 2008, s. 77.

právne posúdenie veci, ale ponechával výlučne na všeobecnom súde (na jeho vlastnom uvážení), či toto oprávnenie využije. Naopak, CSP uvádza, že všeobecný súd „určí“ a „uvedie“ predbežné právne posúdenie veci – jedná sa tak o jednoznačnú povinnosť všeobecného súdu uviesť alebo určiť predbežné právne posúdenie veci. V uvedenom je tak viditeľný jednoznačný posun vo vzťahu k dodržiavaniu princípu právnej istoty, ktorá je spojená s predvídateľnosťou postupu všeobecného súdu. Z ustanovení CSP tak vyplýva, že všeobecný súd je pred ďalším postupom vo veci (pred samotným dokazovaním) povinný určiť, ktoré skutkové tvrdenia považuje medzi stranami za sporné a ktoré za nesporné. Rovnako súd na prvom pojednávaní oznámi, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná a zároveň uvedenie svojej predbežnej právnej posúdenie veci. Strany sporu tak už na prvom pojednávaní objektívne vedia, čo možno od postupu všeobecného súdu očakávať a ako bude všeobecný súd na ich spor nazeráť. Náležité splnenie uvedených povinností je však zo strany všeobecného súdu podmienené dôsledným oboznámením sa s listinnými dôkaznými prostriedkami, celkovým skutkovým stavom veci, procesnými podaniami strán sporu a v neposlednom rade musí vychádzať z predbežného právneho posúdenia veci. Obligatórne učenie sporných a nesporných skutkových tvrdení a vymedzenie predmetu dokazovania má zásadný význam pre ďalší procesný postup strán sporu v kontradiktórnem sporovom konaní. Postup súdu je pre strany sporu a ich zástupcov na základe uvedených úkonov predvídateľný. Súd je zároveň povinný umožniť stranám sporu adekvátne reagovať na vzniknutú procesnú situáciu a vytvoriť im priestor na uplatnenie primeraných prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany vo vzťahu k ochrane ich subjektívnych práv a oprávnených záujmov. Taktiež je všeobecný súd povinný na prvom pojednávaní stranám sporu a ich zástupcom oznámiť predbežné právne posúdenie veci, ktorého účelom je zefektívnenie, zrýchlenie a zjednodušenie sporového konania, vrátane prevencie tzv. prekvapivých rozhodnutí.¹³

Možno uviesť, že iba v prípade splnenia procesných podmienok tak ako to predpokladá ust. § 171 ods. 1 CSP a ust. § 181 ods. 2 CSP sa napĺňa princíp právnej istoty. Vyjadrenie predbežného právneho názoru súdu na prejednávajúcu vec, resp. právne posúdenie na základe vykonaných dôkazov nie je v žiadnom prípade sankcia voči jednej zo strán sporu a už vôbec nie návod pre niektorý subjekt, ako formulovať skutkové dôvody svojich podaní. Ide o citlivé usmerňovanie sporových strán k tomu, na čo je civilný proces postavený – k prejednávaniu princípu. Správnym uplatňovaním inštitútu predbežného právneho názoru dochádza

¹³ Uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 19.09.2017, sp. zn.: 9Co/17/2017.

k naplneniu atribútu všeobecného súdu ako nezávislého arbitra sporu. Ako už bolo spomínané, súčasťou práva na spravodlivý súdny proces je aj prediktabilita súdneho konania, kontinuálne sledovateľná línia myšlienkového pochodu všeobecného súdu pri hodnotení tvrdených skutočností a vykonaných dôkazov, čím sa v konečnom dôsledku eliminuje možnosť odôvodňovania odvolaní prekvapivosťou výroku, či nesúlalom medzi vykonaným dokazovaním a výsledným právnym posúdením.¹⁴

Účelom ust. § 181 ods. 2 CSP (ako aj ust. § 171 ods. 1 CSP) je mimo akúkoľvek pochybnosť eliminovať jav tzv. prekvapivých rozhodnutí súdov, pri ktorých je strana sporu presvedčená o tom, že využila všetky procesné prostriedky k tomu, aby v spore uspela, na druhej strane však ale nič netušiac o myšlienkových pochodoch všeobecného súdu, ktorý sa mal postarať o realizáciu ústavne zaručujúceho práva strany sporu na súdnu ochranu v konkrétnej veci, môže byť konfrontovaný s celkom nečakaným a pre takúto stranu sporu zásadne novým pohľadom súdu na vec.¹⁵

Opakom, teda nedodržaním zákonom predpokladaného postupu tak ako to predpokladá CSP, nie je dodržaná právna istota a uvedené predstavuje zásah do práva na spravodlivé súdne konanie, nakoľko porušením práva na spravodlivý súdny proces je možné chápať aj taký nežiaduci postup súdu v prejednávanej veci, ktorým všeobecný súd strane sporu znemožní realizáciu tých práv, ktoré je CSP priznáva za účelom ochrany jej práv a právom chránených záujmov. Táto vada je významná najmä vtedy, ak všeobecný súd postupoval v rozpore so zákonom.¹⁶ Teda v prípade, ak všeobecný súd postupuje v rozpore s CSP a neuvedie stranám sporu predbežný právny názor tak ako to CSP jednoznačne predpokladá, nejedná sa o spravodlivý postup zo strany všeobecného súdu, nakoľko takýmto postupom súdu je porušený samotný účel CSP a účel princípu právnej istoty.

Tu je možné uviesť, že porušenie povinnosti všeobecného súdu, vyplývajúce z ust. § 181 ods. 2 CSP (resp. ust. § 171 ods. 1 CSP) je možné kvalifikovať ako odňatie možnosti / práva strany sporu konať pred súdom. Rozhodnutie všeobecného súdu v takomto prípade je možné kvalifikovať ako prekvapivé, keď iný právny názor všeobecného súdu než je názor strán sporu nebol stranám sporu v priebehu konania oznámený a tie následne nemohli produkovať potrebné dôkazy.¹⁷

¹⁴ Uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 22.07.2017, sp. zn.: 6Co/113/2016.

¹⁵ Uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 28.06.2019, sp. zn.: 11Co/164/2018.

¹⁶ Napr. uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 19.09.2017, sp. zn.: 9Co/17/2017 alebo uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 19.12.2017, sp. zn.: 9Co/244/2017.

¹⁷ Uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 28.06.2019, sp. zn.: 11Co/164/2018.

Záver

V predkladanom príspevku sme sa zaoberali princípom právnej istoty, ako aj jeho naplnením v sporovom konaní, a to prostredníctvom aplikácie predbežného právneho posúdenia vecí. Samozrejme, princíp právnej istoty sa nenapĺňa len aplikáciou ust. § 181 ods. 2 CSP (resp. ust. § 171 ods. 1 CSP) – CSP poukazuje aj na ďalšie predpoklady, ktorými sa napĺňa právna istota, a to napr. ust. § 220 ods. 2 CSP alebo rešpektovaním dlhodobo ustálenej judikatúry súdov a vyšších súdnych autorít.

Zastávame názor, že právna istota tak ako je definovaná v čl. 2 CSP a napĺňa sa prostredníctvom aplikácie CSP činnosťou ako strán sporu, tak najmä všeobecných súdov, môže prispieť (a už aj prispieva) k väčšej predvídateľnosti práva, a tým aj naplneniu očakávaní strán sporu. Súčasne nemožno zabudnúť ani na to, že práve napĺňaním princípu právnej istoty sa bude zvyšovať dôvera v slovenskú justíciu, kedy je práve nízka dôvera v slovenskú justíciu v súčasnej dobe páčivým problémom. Dôležitým faktom na napĺňanie princípu právnej istoty je okrem správnej aplikácie ustanovení CSP aj samotná činnosť všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia budú predvídateľné a ustálené, k čomu by mal svojou činnosťou prispieť najmä Najvyšší súd Slovenskej republiky ako všeobecný súd na najvyššom hierarchickom stupni.¹⁸

Zoznam bibliografických odkazov

Monografie a skriptá

KŘIVÁČKOVÁ, J. Překvapivá rozhodnutí jako forma porušení práva na spravedlivý proces. In: *Olomoucké debaty mladých právníků – Sborník příspěvků*, 2008, s. 74-78. ISBN: 978-80-903400-2-2

ŘÍČKA, R. Právní jistota jednotlivce pod vlivem vybraných prvků evropského práva - obecné právní zásady, (ne)přímý účinek, odpovědnost členského státu za škodu způsobenou

¹⁸Tu pozri napr. ŠEVCOVÁ, K. Rozhodovacia činnosť Veľkého senátu Najvyššieho súdu SR a prejudiciálne účinky jeho rozhodnutí. In *Dny práva 2019 = Days of law 2019 : civilní proces v akutální judikatuře : sborník z 13. mezinárodní konference Dny práva, Brno, 21.- 22. listopadu 2019*, Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2020, s. 83-92.

jednotlivci porušením unijného práva. In *Days of Law*, Brno : Masarykova univerzita, 2010, s. 2662-2689. ISBN: 978-80-210-5305-2.

ŠEVCOVÁ, K. *Princíp ústnosti v civilnom konaní ako element spravodlivého konania a jeho autenticita*. Banská Bystrica : Belianum, 2019, 70 s. ISBN: 978-80-557-1620-6

ŠEVCOVÁ, K. – ONDROVÁ, J. *Verejnost' a ústnosť súdnych konaní ako ochrana pred utajeným výkonom súdnej moci*. Brno : MSD Brno, 2019, 84 s. ISBN: 978-80-7392-326-6

ŠEVCOVÁ, K. Civil process in the context of orality = Civilné konanie v kontexte princípu ústnosti. In *Visegrad journal on human rights*, Vol. 2., č. 5, 2019, s. 7-12. ISSN: 1339-7915

ŠEVCOVÁ, K. Rozhodovacia činnosť Veľkého senátu Najvyššieho súdu SR a prejudiciálne účinky jeho rozhodnutí. In *Dny práva 2019 = Days of law 2019 : civilní proces v aktuálnej judikatúre : zborník z 13. mezinárodnej konferencie Dny práva, Brno, 21.- 22. listopadu 2019*, Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2020, s. 83-92. ISBN: 978-80-210-9720-9

ŠEVCOVÁ, K. Efektívny priebeh civilného konania v nadväznosti na princíp ústnosti. In: *Banskobystrické zámocké dni práva : zborník z 5. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie, Víglaš, 14. - 15. november 2019, Sekcia súkromného práva "Princípy súkromného práva ako stabilizačný faktor pri tvorbe a interpretácii právnych predpisov"*, Banská Bystrica : Belianum, 2020, s. 209-202. ISBN: 978-80-557-1714-2

ŠEVCOVÁ, K. Integrácia noriem civilného procesu, medzery v právnej úprave a uplatnenie analógie – čl. 4 CSP. In: *Právne rozpravy on-screen : zborník z online vedeckej konferencie konanej dňa 29.05.2020 na Právnickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici*. Banská Bystrica : Belianum, 2020, s. 84-92. ISBN: 978-80-557-1770-8

ŠTEVČEK, M. Princípy a východiská nových kódexov civilného procesu o dogmách, paradigmách a trochu o právnej filozofii. In *Bulletin slovenskej advokácie*. Roč. 20, č. 12, 2014, s. 14-22. ISSN: 1335-1079

ŠTEVČEK, M. - FICOVÁ, S. - BARICOVÁ, J. – MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J. - TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016, 1516 s. ISBN: 978-80-7400-629-6

Právne predpisy

Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v platnom a účinnom znení

Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších právnych predpisov

Obsah článku podlieha licencií Creative Commons Attribution 4.0 International Licence CC BY (Juraj Štorcel).